

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum III. De Xenodochijs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

Episcopus hanc unionem facere potuisset, *argum. c. sicut 8. de excess. pralat.* requiritur causa justa necessitatis, vel utilitatis, tractatus quoque, & consensus Capituli Cathedralis, & alia juris solemnitates; sic ut in casu Capituli, monasterium alteri monasterio extra diocesim sito uniat, cum sit species quaedam alienationis.

2. Notandum secundum. Etsi omnes profecti monasterium aliquod etiam sine proposito redeundi, aut per mortem deserant, si tamen monasterium adhuc exstet, vel ejus restaurandi spes sit, hoc in casu res omnes, jura, & actiones benigna jurisdictione censentur pertinere ad monasterium, seu Ecclesiam, tanquam accessoria ad suum principale, ita, ut si monasterium, vel Ecclesia per legitimam auctoritatem Ecclesiasticam alijs uniat, ij per consequentiam jus ad bona, census, & actiones monasterio competentes, ac veluti adherentes acquirant. Ita colligitur ex hoc *c. & significat Joann. And.* quando monachis esse derelictum, sed non penitus destructum: eandemque doctrinam habet Baldus *proem. ff. colum. 2.*

3. Sed questio est, si monasterium juxta casum Capituli uniat, successe monasterio sito in altera diocesi, ita, ut Abbas monasterij principalis sit etiam praelatus monasterij uniti, quod veluti extinctum censetur: in hoc inquam casu, ad quem Episcopum pertinere debeat confirmatio Abbatis, non consentiunt DD. *apud And. hic n. 4. Petrum de Perusio in tra. de unione c. 10. n. 4.* Respondeo: vel sermo est de monasterio majore, vel de minore? si de unito, opus non est Episcopi confirmatione, quia uti notavit Joann. Zignanus *hic, & Garzias de beneficio p. 12. c. 2. v. 50.* Confirmatio, & institutio cessat in monasterio, vel Ecclesia unita; quare Prior, seu Vicarius, actualem curam conventus ibi habens, constituitur per Abbatem, & conventum monasterij principalis, cui subditus sit; vel si conventui monasterij inferioris huic uniti, ex consuetudine electio Prioris aut Vicarij per-

mittitur, ejus confirmatio ad Abbatem majoris monasterij pertinet. Vel sermo est de monasterio majore, seu principali? tunc dubitari non debet, Abbatis ejus confirmationem pertinere ad Episcopum, eumque solum, in cujus diocesi est monasterium principale.

Notandum tertium. Si monasterium, aliave Ecclesia uniat, aut Ecclesia alterius Diocesis, vel monasterio, aut Ecclesia exempta, unio hac fieri censetur salvo jure Episcopi, in cujus diocesi monasterium unitum situm est. Ita hic habetur, *& in c. ult. de confirmatione utili,* & notavit *Gloss. hic,* quod per unionem hanc non fit prejudicium Episcopo, in cujus diocesi monasterium est; item quod Papa cui libet jura sua conservare intendit. Excipe cum *Garzia l. 1.* quod ea jura per unionem auferantur Episcopo, quorum ablationem unio per se, ac necessario secum fert; nam qui vult unum, censetur etiam velle alia, quae intrinseca sunt, aut necessario consequentia: sic supra dictum, quod per unionem institutio, & confirmatio Praelati Episcopo auferatur, quia per unionem praetura, aliave beneficium veluti extinguitur, prout annotavit *Glossa in c. & temporis v. unire, causa 16. q. 5.*

Coroll. Episcopus jus retinet visitandi Ecclesiam unitam, ipsosque regulares inibi ministrantes, & habitantes, sicuti ante unionem factam visitare solebat; excipe, nisi unio facta sit regularibus Ordinis exempti, atque in Ecclesia unita regulares collegialiter vivant, sub aliquo Priore, aut Praeposito, juxta ea, quae dixi *in disp. de Pralat.*

CAPITULUM III.
De Xenodochijs.

PARAPHRASIS.

Xenodochia & similia loca sacra sunt Episcoporum, in quorum diocesi sunt, dispositioni, & ordinationi, quam ipsi facere debent juxta fines, & utilitates, ad quas ea loca constituta sunt.

LI 2

SUM.

SUMMARIUM.

1. *Hac talia pia loca subsunt Episcopo, in cuius diocesi existunt, nisi exempta ostendantur, ita ut fundatam habeat super his iuris dictionem Episcopus.*
2. *Et hinc curare etiam debet Episcopus, ut bona talis loci pij ad usum fundationi convenientem applicentur.*

Notandum primum. Xenodochia & omnia loca pia, atque Ecclesie subsunt Episcopo, si in diocesi existant, nisi ostendantur exempta: sive, ut aliter dicam, super omnibus monasterijs, Ecclesijs, & pijs locis in diocesi positus, fundata est iurisdictio Episcopi, donec exemptio ostendatur. Ita sumitur ex hoc *c. 6. & c. 7. hoc tit. c. Abbatibus 16. causa 18. q. 2.* & allegato hoc textu docet *Azor t. 1. l. 12. c. 19. q. ult.* Sermo autem est de Xenodochijs, quae inter loca pia numerantur, si videlicet cum Episcopi auctoritate erecta, aut ejus cura commissa fuerint, juxta *c. sequens*, & videri potest *Clem. quia hoc tit.* Interim nihil obstat, quominus Dominus saecularis hospitale edificare possit, idque suae & haeredum, vel successorum curae, & dispositioni subijcere. Addit *Innoc. & And. c. sequente*, quod etiam oratorium hospitali adungere possint, sed non ita, ut sacrificium Missae in eo celebrare liceat absque auctoritate Episcopi. Quod si hospitali Ecclesia, seu Capella adjuncta sit, cum Altari, & presbytero, & habeat campanam ad vocandum populum, signum hoc est, esse locum sacrum, secundum Gloss. in *cir. Clement. §. finali verb. Altare, Barb. in c. sequente in fine.*

2. Notandum secundum. Episcopus curare debet, ut res & bona Xenodochij, alteriusque pij loci, ad eum usum pium perveniant, ad quem à fidelibus fundata, & destinata sunt, neque ipsemet aliquid sibi ex sacris locis mendicare debet, vel appropriare, nisi quod jure concessum est *c. conquerente 16. de off. Ord. c. cognovimus causa 12. q. 2.* quibus in locis statuitur, de Ecclesijs Dicecesanibus, quod Episcopus ultra jura antiquitus

consueti nihil ab illis, earumque Redibus exigere possit.

Attendi etiam debet ad litteras fundationis & consuetudinem diuturnam, ut intelligatur, quisnam res, & bona Xenodochii temporalia administrare debeat; cum enim in tit. spirituali non sint fundata, sicut praebendae Clericales, ideo eorum bonorum administratio in Laicos cadere potest.

CAPITULUM IV.

Adhuc.

PARAPHRASIS.

Quaeritum fuit ex Urb. IV. num. Domus hospitalis in saecularem domum mutari possit? Respondet, si domus ad usum hospitalitatis, pauperumque provolventem, prout moris est, cum Episcopi auctoritate destinata fuit, & ideo locus religiosus, non debet amplius mundanis usus deputari, quemadmodum hoc ipsum de vestibus, & vasis, ligneis, aliisque utensilibus, ad cultum Divinum ab Episcopo deputatis, antiqua Ecclesiae consuetudo indubie observat, & SS. Patrum Canones edocent.

SUMMARIUM.

1. *Hospitale non efficitur locus Religiosus, nisi publica auctoritate Episcopi constructum sit.*
2. *Et hinc, si sine auctoritate Episcopi constructum sit, liberè potest de jure, in alium usum converti.*
3. *Ita tamen, ut templi utensilia, tamen benedictionem non habeant, ad usum profanum adhiberi non debeant.*

Notandum primò. Hospitale non efficitur locus religiosus, seu sacrum, nisi publica Episcopi auctoritate constructum sit. Rationem dat Gloss. *v. auctoritate, Innoc. & alij*, quia persona privata locum sacrum facere non potest, lege in *causa 1. §. sacra res L. sacra p. ff. de rerum div. quam ob rem bene monet Gloss. in *c. de Ecclesiastico v. si terram, causa 13. q. 2.**